

Työ ja intohimo

Katsoin hongkongilaista televisio-ohjelmaa, jossa eri teknisten alojen ammattilaiset kilpailivat keskenään siitä, kuka on taitavin omalla alallaan. Sorvareiden tehtävänä oli valmistaa monimutkainen metallikappale. Heistä suorastaan huokui intohimo työtään kohtaan. On viehättävää seurata ihmisiä, jotka tekevät työtään tai harrastavat puhtaasta kiinnostuksesta ja kutsumuksesta. He kuuluvat siihen harvalukaiseen joukkoon, joka on löytänyt oman juttunsa. He eivät ole valinneet ammattiaan helppouden, rahan tai statuksen vuoksi, vaan siksi, että tekevät sitä, mikä tuntuu heille luontevalta ja merkitykselliseltä.

Sitten on ihmisiä, jotka **luulevat** löytäneensä oman kutsumuksensa. He hakeutuvat ammatteihin vääristä syistä: maineen, vallan tai rahan vuoksi – eivät sydämensä kutsusta. Etenkin luovat ammatit, kuten taiteilija, kirjailija tai muusikko, mielletään boheemiksi ja vapautta huokuviksi, joilla on mukava kerskailla. Vastaavasti lääkärin, juristin ja muiden prestiisiammattien houkutus liittyy usein statukseen ja taloudelliseen turvaan.

Vääristä syistä valittu ammatti on usein rooli, jolla paikataan huonoa itsetuntoa tai haetaan hyväksyntää. Roolin esittäminen käy ajan myötä raskaaksi. Tämä on yksi syy siihen, miksi monet artistit ja huippuammattilaiset palavat loppuun: he ovat lähteneet tielle, joka ei ehkä koskaan ollut heidän oma, tai he eivät osanneet hoitaa työstä tulevaa stressiä.

Intohimo on olennainen osa rikasta ja merkityksellistä elämää. Se, että löytää asian, jota tekisi vaikka ilmaiseksi, on suuri lahja. Mutta jos **näyttelemme** intohimoa, emme voi löytää todellista kutsumusta. Vasta rehellinen myöntäminen siitä, ettemme vielä tiedä omaa polkuamme, antaa sille mahdollisuuden löytyä. Kutsumusta ei voi pakottaa esiin etsimällä.

Se syntyy oheistuotteena, kun luovumme turhasta tekemisestä, jatkuvasta suorittamisesta, roolien esittämisestä ja päämääräkeskeisyydestä.

Oman kutsumuksen löytäminen on vasta puolet matkasta. Usein se ei nimittäin ole sitä, mitä olisimme toivoneet. Kutsumus olla lastentarhanopettaja tai harrastaa jotain nynnyä voi olla monelle kova pala, jos se ei sovi omaan imagoon. Moni on kuullut kutsun, mutta torjuu sen, koska se ei tunnu sosiaalisesti hyväksyttävältä tai taloudellisesti järkevältä.

Raha pitää ihmisiä tiukasti paikoillaan. Lääkäri saattaa haaveilla opettajan työstä tai juristi linja-autonkuljettajan ammatista, mutta harva uskaltaa luopua asemastaan ja tuloistaan. Näihin ammatteihin on uhrattu liikaa aikaa ja rahaa. Moni jää mieluummin nääntymään työhön, jota ei rakasta, kuin ottaa riskin muutoksesta.

Kutsumus voi myös muuttua elämän aikana. Nuori saattaa haaveilla työskentelystä eläinten parissa ja viettää kesiä tallilla, mutta kasvaa myöhemmin siitä ulos ja löytää uuden suunnan. Sama voi tapahtua vanhemmalla iällä. Jos kuljemme joustavasti elämän virran mukana, eteemme voi tulla useita meille sopivia polkuja.

Elämä on pitkä. Ei ole ihme, jos jopa unelma-ammatti alkaa tuntua raskaalta vuosikymmenten jälkeen. Työhön pätee sama kuin rakkauteen: alun huuma hiipuu ja tilalle tulee arki. Tämä on täysin normaalia. Jos työ on mielekästä ja siinä viihtyy, se riittää. Intohimon ei tarvitse roihahtaa joka aamu. Jos saamme edes osan elämästämme tehdä sitä, mikä tuntuu omalta, olemme jo poikkeuksellisen onnekkaita.

Mitä intohimo tarkoittaa?

Sana *intohimo* (passion) juontaa juurensa kreikan sanasta, joka tarkoittaa kärsimystä. Se kuvaa voimakasta halua jotakin kohtaan. Intohimo ei siis ole pelkkää iloa tai keveyttä. Se ei takaa helppoa elämää. Intohimon vuoksi joutuu usein myös kärsimään.

Usein ihmiset sekoittavat halut, tavoitteet ja intohimon keskenään. Aito intohimo ei synny päämääristä tai palkinnoista. Se nousee selkärangasta. Siihen ei liity pyyntöjä tai ehtoja – vain voimakas tarve tehdä.

Purjehdus voi olla jollekulle intohimo. Mutta kun mukaan tulevat kilpailut, varusteluhulluus ja voitontavoittelu, nautinto voi kadota. Harrastus muuttuu suorittamiseksi. Päämäärät tappavat helposti intohimon.

Todellinen intohimo ei ole riippuvainen ulkoisista tekijöistä. Jos purjehdus on se oma juttu, pieni vene riittää. Isompi ei välttämättä tuo mitään olennaista lisää.

Media ruokkii tyytymättömyyttä. Se saa meidät uskomaan, että uudempi, isompi ja kalliimpi tuo enemmän hyvää oloa. Veneen vaihtamisessa ei ole mitään väärää, jos se tehdään oikeista syistä – ei siksi, että luulemme sen täyttävän jonkin sisäisen tyhjyyden.

Yhteiskunta ja intohimo

Jos yhteiskunta tukisi helpompia uranvaihtoja ja uudelleen kouluttautumista, työhyvinvointi paranisi merkittävästi. Pitkät urat väärissä tehtävissä ovat merkittävä syy uupumukseen ja moniin terveysongelmiin. Työ, jota vastustamme päivittäin, kuluttaa väistämättä.

Erityisesti suurten yritysten kannattaisi luoda sisäisiä uudelleen koulutus- ja kiertomalleja, joissa työntekijät voivat siirtyä tehtävästä toiseen. Tämä lisäisi motivaatiota ja sitoutumista.

Usein pelätään, että jos ihmiset saisivat tehdä sitä mitä todella haluavat, epämiellyttävät työt jäisivät tekemättä. Tämä ei pidä paikkaansa. Kaikki eivät halua vastuuta, johtajuutta tai julkisuutta. On ihmisiä, jotka nauttivat siivoamisesta, sorvaamisesta, kassan työstä, laboratoriotyöstä, rakentamisesta, postin jakamisesta, vartijan työstä, kokkaamisesta tai kirjanpidosta.

Kaikki työ on arvokasta. Työn todellisen arvon huomaa vasta, kun se puuttuu – kun jäteauto ei tule tai sanomalehti ei ilmesty. Vapaassa yhteiskunnassa kaikille töille löytyy tekijät.

Vuonna 2013 tehdyssä laajassa kansainvälisessä tutkimuksessa havaittiin, että vain 13 % ihmisistä pitää työstään, 63 % ei pidä ja 24 % vihaa työtään. Tutkimukseen osallistui 230 000 työntekijää 142 maasta. Jos näitä lukuja saataisiin edes hieman paremmiksi Suomessa, vaikutus yritysten tuottavuuteen ja ihmisten hyvinvointiin olisi valtava. Tässä on yksi keskeinen avain Suomen uuteen nousuun.

Uusi arvopohjainen hallinto- ja koulutusmalli mahdollistaisi joustavammat vuorotteluvapaat, uranvaihdot ja uudelleen kouluttautumisen. Toki järjestelmää voisi käyttää väärin, kuten mitä tahansa muutakin. Mutta terve arvomaailma ymmärtää, että vapaus edellyttää vastuuta. Motivoitunut ja innolla työtään tekevä työvoima synnyttää väistämättä menestyvän ja hyvinvoivan yhteiskunnan.

UAD-malli.org